

Frankryk.

PARIJS, 20 Augustus.

Op den feestdag van O. L. V. hemelvaart heeft Mgr. de aartsbisschop voor de eerste maal sedert twee jaren geofficieerd. De prelaat heeft de hoog mis gecelebreerd en aan het einde van dezelve de pauselijke benedictie gegeven. Er was veel volk in de kerk, waar alles echter op eene gepaste wijze is afgelopen. Er is niets voorgevallen hetgeen de godsvrucht der geloovigen kon stooren. Welk een tijdelijk waarin men verplicht is op te merken dat een bisschop in zijne kerk heeft kunnen officieren, zonden dat er noch bedreigingen, noch beledigingen hebben plaats gehad! Na den dienst heeft Mgr. de aartsbisschop, in de sacristij teruggekeerd zijnde, de pligtplegingen van het kapittel en van de geestelijkheid, bij gelegenheid van zijnen feestdag, ontvangen; men weet dat die prelaat *Hyacinthe* heet, en dat de feestdag van den heiligen van dien naam, in de roomsche ritus op den 16 augustus gevierd wordt.

— De Koningin *Maria Amelia* heeft bij gelegenheid van haren feestdag, den 15 dezer, de gelukwenschingen van de officieren van het kasteel ontvangen. Gedecoreerden van juli, welke dit jaar slechts 40 in getal waren, hebben haar een bouquet komen aanbieden. Men heeft hen in eene der zalen van het kasteel op een middagmaal onthaald.

— Don *Pedro* was den 6 dezer nog steeds te Oporto, hetwelk hij laat versterken. De admiraal *Sartorius*, die zijns vloot voor Lissabon commandeert, heeft op den 4 het eskader van don *Miguel* uit dien haven laten gaan en het gevecht tusschen die zeemagten zal waarschijnlijk aangegaan worden. Don *Miguel* laat *Cambre* versterken en verzamelt zijne troepen, die een getal van 35,000 man uitmaken, weder bijeen. Men begroot het leger van don *Pedro*, met de vrijwilligers op 13 of 14,000 man; maar het gebrek aan cavallerie belet hem iets te ondernemen.

— De laatstontvangene brieven van Lissabon bevestigen dat twee vaartuigen van het eskader van don *Pedro* door de portugesche vloot genomen waren. Voorts schrijft men van Oporto dat onderscheidene voornaam personen, die de partij van don *Pedro* hadden gekozen, aan boord van de schepen, die nog te Oporto waren, de wijk hadden genomen. (*Gas. de Fr.*)

— Volgens den *Temps* van heden, liepen er ter beurze zeer ongunstige berichten voor de zaak der constitutionelen. Het eskader van don *Pedro*, zeide men, was voor het grootste deel door de vloot van don *Miguel* genomen en don *Pedro* zelf in handen zijner vijanden gevallen; — De Portugeesche consul te Bajonne had dit een en ander door buitengewone depêches vernomen, en het was van daar langs verschillende wegen naar de hoofstad overgebracht.

Belgie.

BRUSSEL, den 21 Augustus.

HH. MM. zijn gisteren, in een open rijtuig, naar Boisfort en en La Cambre gereden. Heden zullen dezelve het *Te Deum* in de St. Gudule kerk bijwonen. De generale staf van het leger zal te paard 's konings rijtuig voortgaan en het garnizoen eene dubbele rij tot aan de kerk vormen.

— Men leest in *Luxemburger* dagblad: » De agenten van het insurrectioneel gouvernement hebben te Grevenmâchern den heer *Despraz*, oud ambtenaar der accijnsen, die gemelde stad doorkwam om zich naar de baden te begeven, gearresteerd; zij hebben ook te Schangen den heer *Sauer*, den zoon, provisionelen ontvanger der belastingen te Luxemburg gearresteerd, die zijne familie was komen bezoeken welke hij sedert lang niet gezien had.

Van den 22.

Op de receptie gisteren ten hove, welke gezegd wordt zeer talrijk te zijn geweest, werd de aartsbisschop van Mechelen het eerst toegelaten, vervolgens eene deputatie der provincie Oost-Vlaanderen, met den gouverneur de *Iamberts* aan het hoofd, en de protestantsche predikant werd Z. M. voorgesteld.

Insgeijks eene deputatie uit het stedelijk bestuur van Gent, bestaande uit de heeren van *Crombrugge*, burgemeester, *Huytens Kerremans*, van *Toers*, de *Meulemeester* en de graaf d'*Hane de Steenhuyse*, is den Koning met zijn huwelijk komen geluk wenschen.

— Het *Te Deum* in de St. Gudule-kerk heeft gisteren, zoo als aangekondigd was, plaats gehad. Ten één ure kondigde het geschut het vertrek HH. MM. aan. Burgerwachten en huietroepen vormden weder eene dubbele rij, door welke, midden de stoet, naar de Kerk reed, voorafgegaan en gevold van detachementen cavallerie. De graaf d'*Aerschet*, de gravin de *Mérode* en mevrouw d'*Hooghorst* waren in hofrijtuigen gezeten.

— Alhoewel de koning en de koningin van het feest, dat de stad heden in den schouwburg wilde aanbieden, uit hoofde der heerschende ziekte, afzien hebben, zullen dezelve echter dat van den *Jardin botanique* aanstaanden zaterdag bijwonen.

— Men begroot het aantal verzoekschriften op meer dan vijf honderd, die aan HH. MM. te Doornik zijn overhandigd.

— Men verzekert dat de Koning zich binnentocht naar Luik zal begaven; men spreekt ook van eene reis naar Spa.

— *L'Emancipation* (van den 23^{den} dag) behelst den volgende brief, welke hij zegt door den generaal *Magnan* geschreven te zijn, in antwoord op eenen brief van den generaal *Dibbetz*, welke, naar het zeggen van gemeld blad, in beleedigende uitdrukkingen voor onze troepen zou zijn vervat geweest.

Hofstads-Post, den 20 Augustus 1832.

Mijn Heer den Luitenant-generaal!

Gij hebt mij door den heer *Huyt*, kapitein der mineurs, doen vragen uwe verkenningen tot het dorp Heer uit te strekken en ik heb er wel in willen bewilligen.

Het schijnt, mijnheer de generaal, zoo ik eenen brief van den 10 augustus, uit Maastricht, gedagteekend, en in de hollandsche dagbladen opgenomen, gelooven moet, dat de goede trouw, die ik in mijnne relatie met u heb betoond, en de gematigheid, die mij door de onderhandelingen tusschen de beide landen opgelegd worden, kwalijk begrepen en nog minder doornacht geworden zijn.

Zoo lang tot gij openbaar al hetgeen voor mij en de troepen, over welke ik bevel voer, in dien brief beleedigends gevonden wordt, niet wederlegd zult hebben, zullen uwe verkenningen tot Heer niet kunnen voortgezet worden; de mijnen zullen er zijn, en wij zullen zien of gij ze door geweld van daar verjagen zult, ik zal er u wachten.

Ik heb eveneens de eer ter uwer kennis te brengen, dat ik binnen den omtrek van 1500 ellen, die ik hun bepaald heb, de hollandsche troepen zal terugwerpen, die dezen omtrek op een ander punt van de insluiting zouden overschrijden. Ontvang, enz.

De brigade generaal kommandant der insluitings-troepen van Maastricht.

Magnan.

— Laastleden woensdag is het onweder tot vijf malen boven de stad Huy losgebroken; een man is door den bliksem gedood.

— Het aantal der nieuwe cholera-zieken in de laatste 24 uren bedraagt 48, dat der sterfgevallen 32, herstelden 9.

Nederlanden.

's HERTOGENBOSCH, 24 Augustus.

Heden wordt, alhier de 60de verjaardag van Z. M. den Koning met het uitsteken der vlaggen, op de openbare gebouwen, het luiden der klokken, het spelen der beide carillons en het houden eener groote parade van het garnizoen op de gewone wijze gevierd; heden avond zal het stadhuis verlicht zijn.

— Bij besluit Zr. M. van den 28 juni 11., n° 121, bij missive van den heer gouverneur dezer provincie dd. 24 juli 11., aan de belanghebbenden bekend gemaakt, zijn tot officieren bij de Noord-Brabandsche *vastende* schutterij benoemd, de navolgende heeren:

• *P. J. Gommers*, tot chirurgijn-majoor bij den staf der 2de afdeling.

• *J. van Oacketen*, tot kapitein-adjutant, met personeel, bij den staf der 2de afdeling.

• *A. Verleg*, tot kapitein-kwartiermeester bij idem.

• *C. F. Michiels*, tot 1ste luitenant-adjutant bij den staf van het 2de bataillon derzelfde afdeling.

Voorts zijn nog tot officieren der zelfde afdeling benoemd de heer *Clarion*, tot majoor, de heer burgemeester, *M. de laar*, tot kapitein en de heer *Jansz*, ontvanger, tot 2de luitenant-kwartiermeester, allen in het Ginneken woonachtig.

— Dinsdag middag zijn te Breda binnengekomen 2 compagnieën nieu Noord-Brabandsche schutterij, tot het 3de bataillon der

derde afdeling behoorende, welke na gehouden nachtverblijf dezen morgen hunnen marsch hebben voortgezet. Dezelve waren van Leenwarden naar Bergen-op-Zoom bestemd, alwaar dezelve zijn aangekomen.

— Z. M. wordt den 26 of 27 van het Loo in de residentie terug verwacht. Men verzekert voorts dat de prins en prinsessen van het koninklijk gezin, in de eerste dagen van oktober, uit het leger of de zomerverblijven aldaar zullen terugkeeren.

— Men houdt zich te 's Hage reeds bezig met de indeeling, kleeding en wapening der schutters van de loting van dit jaar, welke, naar 's Konings besluit, dezer dagen genomen, den 15 der aanstaande maand geheel uitgerust zullen moeten wezen, zoodat hun vertrek naar het leger, voor zoo ver de manschappen daartoe mogten worden gedesigneerd, onmiddellijk kan plaats hebben.

— Men had, eenige dagen geleden, gesproken van de reis van den minister van buitenlandsche zaken, baron *Verstolk van Soelen*, naar Cleef. Naar men verneemt heeft Z. Exc. de residentie niet verlaten.

— Met den 31 dezer maand zal het begraven in de kerken en op de kerkhoven binnen de stad, te Rotterdam ophouden en geene lijken ter aarde mogen worden besteld dan op de daartoe ingerigte begraafplaats.

— De londensche *Standard* van 18 dezer zegt, bij het vermelden der aankomst van den heer *van de Weyer* te Londen, dat die agent voorzien is van volmagten voor eene eindelijke schikking der geschillen tusschen Holland en België. Dat blad voegt er bij dat de voornaamste nog te vereffenen moeilijkheid schijnt gelegen te zijn in de regten, waaraan men de vaart op de Schelde wil onderwerpen.

— *Journal d'Anvers*: Het Amerikaansch driemastschip *Peru*, komende van Batavia en laatstelijk van Philadelphia, is te Vlissingen gearriveerd. Dit fraaije schip is naar onze haven bestemd, morgen wordt het hier verwacht; het is de twaalfde amerikaansche bodem, die hier sedert het begin der maand is binnengekomen.

Onze dokken, die sinds vijf dagen, om 100 te spreken, eenzaam en verlaten waren, verkeerden wederom in de vorige levendigheid door de arrivementen van schepen, die elkander als door tooverij opvolgen. Ditmaal zijn het geene graanschepen, maar overzeesche bodems uit New-Orleans, New-York, Boston, Buenos Ayres, de Middellandsche zee, de Havana, enz., enz.; er hebben sedert den aanvang der maand 128 arrivementen plaats gehad, en de tonnen-inhoud zal waarschijnlijk het grootste immer opgemerkte bedrag opleveren.

— De gewezen Koning van Napels en Spanje, *Joseph Buonaparte*, die thans den naam van graaf *de Surville* voert, is den 16 uit Philadelphia te Liverpool aangekomen. Gedurende de zestien jaren, dat hij in de Vereenigde Staten, en wel voornamelijk te Bordetouw, in Pensylvanië gewoond heeft, schijnt hij zich aldaar zeer bemind te hebben gemaakt. Ofschoon hij uitgestrekte goederen in Noord-Amerika bezit, meenen de bladen van dat land toch, dat hij daarheen niet terug zal keeren. Sommige bladen verhalen, dat de verschijning van den graaf *de Surville* in Europa met staatkundige bedoelingen in verband staat; doch anderen houden het er voor, dat hij enkel voor zijne uitspanning en om zijne bloedverwanten te zien, eene reis naar Italië gaat ondernemen.

CHOLERA-BERIGTEN.

Geheel getal der Cholera gevallen, Overleden en Herstelden, sedert het ontstaan der ziekte in elk der navolgende plaatsen.

BESMETTE PLAATSEN.	DAGTEEKENING.	Totaal der Zieken.	Totaal der Herstelden.	Totaal der Overleden.	Getal der nog in behandeling.
Scheveningen.	25 juni tot 22 aug.	615	351	255	9
's Hage.	13 juli " 22 "	376	110	187	79
Rotterdam.	22 dito " 22 "	854	259	311	284
Kampen.	30 dito " 19 "	42	19	20	3
Gouda.	4 aug. " 21 "	52	4	16	32
Leyden.	5 dito " 21 "	274	49	125	100
Dordrecht.	7 dito " 20 "	77	7	41	29
Delft.	7 dito " 21 "	139	62	51	26
Schiedam.	7 dito " 22 "	61	27	21	31
Ameide.	10 dito " 15 "	8	2	5	1
Goes.	10 dito " 16 "	3	0	2	1
Schokland.	10 dito " 18 "	42	14	15	13
Amsterdam.	13 dito " 22 "	106	10	64	32
Breda.	18 dito " 23 "	9	0	6	7
Gorinchem.	19 dito " 21 "	9	2	2	5
Totaal der 15 plaatsen.		2667	916	1121	652

Te Scheveningen is gisteren slechts één nieuwe zieken bijgekomen, 0 overleden en 3 hersteld, zoodat er aldaar maar 7 meer onder behandeling zijn. Van den 20 tot den 22 augustus heeft er geen één nieuw ziekte-geval plaats gehad.

Te 's Hage zijn den 23 bijgekomen 6 zieken, 7 overleden en 7 hersteld, blijven dus 71 in behandeling.

Te Utrecht heeft de ziekte zich ook geopenbaard; 2 zieke militairen, die met anderen van Suriname te Hellevoetsluis aangekomen en van daar naar het groot Rijkshospitaal te Utrecht gezonden waren, zijn het eerst door dezelve aangetast en één is er aan overleden; daarop zijn den 19 een vrouw en een kind buiten de Stolsteeg poort van de ziekte aangetast en beide door dezelve overleden.

Van Nijmegen vernemen wij dat zich ook aldaar de cholera heeft vertoond; van de 6 lijdens zijn aldaar den 21 augustus 3 overleden en bleven nog 3 in behandeling.

In den Wilhelminapolder zijn twee personen door de ziekte aangetast, doch beide hersteld.

Te Vreeswijk den 21, 4 ziektegevallen ontstaan, 1 persoon overleden, geene hersteld; blijven 3 in behandeling.

Te Oldenzaal heeft zich een geval opgedaan, waarvan de persoon nog in behandeling is.

In het amt Ommen zijn den 19 twee gevallen ontstaan, 1 persoon is hersteld, de andere blijft in behandeling.

Te Genemuiden zijn den 19 vier personen aan de cholera ziek geworden, waarvan 1 is hersteld en 3 in behandeling gebleven zijn. Den 19 en 20 zijn vervolgens twee personen daaraan aldaar overleden.

Wij vernemen van het Citadel van Antwerpen, onder dagteekening van den 21 dezer, dat de cholera-ziekte aldaar aan het bedaren is en er in de laatste vier en twintig uren, geene nieuwe gevallen hebben plaats gehad.

Te Gouda waren den 20 augustus 4 militairen onder behandeling gebleven; te Leyden zijn 3 militairen aangetast, waarvan één hersteld en 2 in behandeling; den 21 zijn aldaar nog 2 militairen ziek geworden, dus 4 onder behandeling. Ook te Dordrecht is den 21 een militair ziek geworden, en te Gorinchem den 21, twee, waarvan één overleden en de andere nog onder behandeling is gebleven.

Van de heerschende ziekte zijn te Brussel, van zondag op maandag 53 personen aangetast en 33 overleden, dit heeft H. H. M. het besluit doen nemen van het feest af te zien, dat ter banner eer door de stad aanstaanden donderdag zou gegeven worden. Hetzelve zal nu geen voortgang hebben.

De cholera schijnt te Antwerpen meer toe te nemen; van den 18 op den 19 zijn 9 personen aangetast, 11 overleden en 1 hersteld; van den 19 tot den 20^{den} 19 aangetast, 11 overleden en 2 hersteld, 51 bleven in behandeling. Ook te Lier heeft zich de ziekte geopenbaard.

Te Gent zijn op den 19 augustus ziek geworden 14 personen; overleden 8 en geen hersteld.

De cholera rigt vrij groote verwoesting in de vesting Luxemburg aan. Tot op dit oogenblik heeft zij in het overige gedeelte der provincie zich nog niet vertoond.

De cholera rigt verwoestingen aan te Albany in de Vereenigde Staten. Men verlaat deze stad even als New York.

Den 16 juli hebben te New-York 163 cholera- en 94 sterfgevallen plaats gehad, en den 17, 145 cholera- en 11 sterfgevallen. Men telde toen, sedert den inval, 1696 cholera- en 763 sterfgevallen.

De quaranten uit Noord-America, loopende tot 7 juli, bevatten weinig nieuws. Men ziet daaruit dat de cholera te New-York verschrikkelijke verwoestingen bleef aanrichten; de sterfte was groot, namelijk tusschen de 80 en 100 personen per dag. De pestziekte verspreidde zich allengskens over al de naburige plaatsen en scheen de geheele Etnie eurlang te zullen omvatten. — Ook leest men in die bladen dat de senaat der Vereenigde Staten de beslissing van Z. M. den Koning der Nederlanden, wegens de grensscheiding tusschen Noord-Amerika en Kanada, moet hebben afgewezen.

IETS OVER PORTUGAL.

De uitgestrektheid van het koninkrijk Portugal wordt op 2000 vierkante mijlen begroot; het land is zeer bergachtig en brengt vele veld- en boomvruchten voort. De bevolking wordt op bijna drie millioen inwoners begroot, welke genoegzaam allen den roomsch-katholijken godsdienst belijden; men berekent dat dit land nagenoeg 500 kloosters bezit, waarvan een derde voor vrouwen bevat; de bevolking der beide kunnen wordt berekend op 7000 zielen, hetgeen met de overigen 25000 geestelijken oplevert.

Portugal wordt in zes provincien verdeeld; de voornaamste rivieren zijn de *Minho*, de *Taag*, de *Guadiana*, de *Mondego* en de *Cadaon*, welke meestal in Spanje ontspringen; de streken welke door deze rivieren worden besproeid, zijn de vruchtbaarste; de provincie *entre Minho et Douro* is de kleinste, doch naar evenredigheid de volkrijkste; zij wordt in het oosten door vrij hooge gebergten van de provincie *Trasos montes* afgescheiden; het land is bij uitnemendheid vrugbaar en wordt zeer wel bebouwd; men schat de bevolking dier provincie op 700,000 inwoners en indien de overige gewesten naar evenredigheid bevolkt waren, zoude het koninkrijk wel 10 millioen zielen tellen; vele kasteelen en meer dan 200 bruggen worden aldaar aangetroffen; dit gedeelte der provincie, hetwelk geene versterkte plaatsen heeft, is van gebergten en ongenaakbare wegen voorzien; naar men wil, zou dona *Maria* in deze provincie

de meeste aanhangers hebben; een van deszelfs voornaamste punten is de handelplaats *Porto* of *Oporto*, de tweede stad van het koninkrijk voor den koophandel, aan den voet van een steil gebergte, nabij den mond van den Douro, met eene groote ruime, doch niet gemakkelijk toegankelijke haven; zij is fraai bebouwd, telt ongeveer 60,000 ingezetenen en is de stapelplaats van Portwijn Broga echter is de hoofdplaats der provincie, eene oude stad en de zetel van een aartsbisdom.

De tweede provincie is *Trasos montes* (genezijds de bergen) een dor land, dat weinig koren maar veel wijn en olie voortbrengt; zij is ruim driemaal zoo groot als *entre-Minho et-Douro* en telt slechts 200 tot 250 inwoners, de onbeschaafde van geheel Portugal; langs deze provincie loopt de rivier Douro uit Spanje en Portugal en wordt op de grenzen eerst bevaarbaar.

De rotsachtige grond dezer provincie, deszelfs menigvuldige bergengten, de snelheid zijner stroomen en rivieren en de weinige wegen en bruggen zijn betere natuurlijke verdedigingsmiddelen dan deszelfs kunstmatige kleine vestingen. *Braganza*, van waar het koninklijk stamhuis afkomstig is, is de hoofdplaats van dit gewest, hetwelk het eenigste is, dat niet aan zee ligt.

Beira is de derde provincie, vrugtbare en grooter dan *Trasos montes*; zij brengt genoegzaam koren voort tot onderhoud harer ingezetenen, die ongeveer op 800,000 zielen geschat worden en daar benevens veel en zeer goeden wijn, olijfolie en boomvruchten; de oude kasteelen in dit gewest zijn zwak en verwaarloosd, hetgeen vele ongemakken voor de verdediging oplevert. De hoofdplaats dezer provincie is *Coimbra*, eene oude stad, beroemd door hare hoogeschool, gestigt in 1290, met een bisdom suffragant van Lissabon; de hoofdkerk en fonteynen zijn prachtig schoon; nog merkt men de stad *Lamego* op, in welke ten jare 1144 de stenden of cortes verzamelden en de oude grondwet van Portugal opstelden; zij heeft mede een bisdom.

De vierde provincie van Portugal is *Estramadura*; dit gewest behoeft in schoonheid en in vruchtbaarheid voor geene der beste provincien van Spanje te wijken; het brengt eenen overvloed van wijnen, honig, olie, granen en boomvruchten voort; het is de provincie van het portugesche rijk en telt ongeveer 750,000 van welke ongeveer een derde voor Lissabon kan gerekend worden. Lissabon, de hoofdstad van Portugal, is verrukkend schoon, op zeven bergen gelegen, rijk, groot, welgebouwd en de zetel van het rijksh bestuur en van den handel; hare haven wordt als eene der grootste en schoonste van de geheele wereld genoemd; deze hoofdstad wordt door twee forten *Bugio* en *St. Juliao* op de rivier de *Taag* verdedigd en breidt zich amphiteatersgewijze aan den rechter-oever van den *Taag* uit; hare bevolking beloopt ongeveer 250,000 inwoners; zij is in 2 steden verdeeld, namelijk de oude en nieuwe stad, welke laatste op den 1 november van den jare 1755 groote verwoestingen door eene aardbeving heeft ondergaan; waardoor, zoo gemeld wordt, ongeveer 45 duizend menschen omkwamen en van de 20 duizend huizen, die men telde, slechts 3 duizend overbleven; en de meeste harer gebouwen hebben vijf of zes verdiepingen en zijn meestal van tuinen voorzien; men telt in de beide kwartieren 351 rechte en 215 tusschen straten en een uitgestrekt koninklijk paleis, het tuighuis der marine, het collegie der edelen, twee academien, vele paleizen en een aantal kerken en kloosters; zij is de zetel van een aartsbisdom en van eenen patriarch, die groot aalmoesnier is van den Koning en de functien van bisschop in de koninklijke kapel verrigt. Voorts heeft deze stad een aantal nuttige inrigtingen voor wetenschappelijke en weldadige doeleinden; de omstreek van Lissabon telt verscheiden voorsteden en dorpen, vooral trekt er de waterleiding van *Bemfiga*, welke ruim 56,000 voet lang is, de aandacht, de grootste harer hogen is 206 voet hoog en 100 in doorsneden; dit werkstuk kan vergeleken worden met al wat de ouden dergelijks geleverd hebben.

Buiten Lissabon ontmoet men in de provincie *Estramadura* weinig andere opmerkelijke steden.

Alemtejo (generzijds de *Taag*) is de vijfde en uitgestrekte provincie; zij is hier en daar zeer vruchtbaar en bezit veel vee; over het geheel biedt zij echter uitgestrekte heiden en ontoegankelijke gebergten aan; hare bevolking wordt op 300,000 zielen berekend; de hoofdstad van dit gewest is *Evora*, de tweede stad is rang na Lissabon, de tweede academie-stad en het derde aartsbisdom; men telt er 12,000 inwoners. De sterkste plaats van Portugal is *Elvaz*, met 2 citadellen, tusschen welke het besloten is.

De zesde en laatste provincie is *Algarve*, den naam voerende van Koninkrijk; het is echter maar een klein landschap, dat door bergen van het overige Portugal wordt afgescheiden; deszelfs bevolking wordt ongeveer op 100,000 zielen berekend; de hoofdplaats is *Faro*, welke ruim 4000 zielen bevat, aan zee gelegen en voornamelijk handeldrijvende in oranje-appelen en haar bestaan in de vischvangst vindende; deze hoofdplaats heeft een bisschop suffragant van *Evora*.

Portugal bezit buiten *Europa* in:

Azie 1. *Goa*, op de westkust van *Decan*, zijnde de hoofdstad der portugesche bezittingen in *Oost-Indien*; deze stad ligt op een eiland, heeft eene goede haven, twee kastelen en verscheidene kloosters. Zij drijft nog al eenigen handel.

2. *Diw*, liggende insgelijks op een eiland aan de zuidkust van *Gasaratte*.

3. *Daman*, bij den ingang van de golf van *Cambaye*.

4. *Macao*, een eiland, waarop eene stad van dien naam, liggende in de provincie *Kanton* in *Sina*, alwaar een bisschoppelijke zetel is gevestigd, en welke stad een voordeeligen handel drijft. — Verder bezitten de Portugezen nog de factorij van *Bandel*, aan de *Hoogly*, op de kust van *Bengalen*; *Delil*, zijnde de hoofdplaats der Portugezen op *Timor*, enz.

In *Afrika*. 1. De stad *San-Salvador* of *Congo*, met eene roomsche kerk, en de zeehaven *Loanda* en *Paulo*, met 18,000 inwoners.

2. De stad *San-Filippe*, welke eene reede en een fort heeft.

3. In *Oost-Afrika*, als: aan de kust van *Mozambique*, het eiland en de stad van dien naam. Deze stad heeft eene voortreffelijke haven, kasteel, en was voorheen de hoofdstad der slaven op de zee kust. Wijders *Mongale*, en eindelijk, op de kust van *Zangeubar*, de beroemde zee stad *Melinde*, met eene zeer ruime haven en schoone gebouwen. Intusschen zijn de plaatsen waar de Portugezen zich, in oostelijk *Afrika* gevestigd hebben, weinig bekend. De voortbrengselen, welke *Portugal* uit *Afrika* trekt, bestaan meestal uit rijst, peper, gom, indigo, ivoor, goud, katoen, enz.

In den *Afrikaanschen* *Oceaan* bezitten de Portugezen- de *Azorische*, ook wel *Vlaamsche* eilanden genoemd, liggende bijna in het midden der beide werelddeelen *Europa* en *Amerika*. Op deze eilanden, negen in getal, heerscht eene buitengewone heldere en gezonde lucht. Zij zijn min of meer aan aardbevingen onderhevig; derzelver producten bestaan in graan, wijn, fruit en verfwaren. Het zoo vermaard geworden *Terceira* is het voornaamste dertelve, levert veel graan op, telt ongeveer 20,000 inwoners, en heeft eene versterkte hoofdstad, *Anara* geheeten. *St. Michtel*, het tweede eiland, heeft mede eene wel versterkte stad, *Ponto-Dalgado* (van waar don *Pedro* is uitgezeild); de andere zeven, van meer of minder aanbelang, zijn: *Pico*, dus genaamd naar deszelfs hoogen berg; *Santa-Maria*, met eene goede haven; *St. Jergo*; *Fayal*, bekend door zijnen wijn; *Florez*, met eene wel gelegene hoofdstad, *Santa-Cruz*, *Graciosa* en *Corvo*.

De *Madeirasche* eilanden, waarvan het voornaamste *Madeira* is, worden op 30 geographische mijlen oppervlakte geschat. Men kan rekenen dat genoemd eiland jaarlijks 25,000 pijpen wijn oplevert; de helft wordt daarvan naar buiten 's lands, vooral naar *Engeland*, vervoerd. Het telt wel 90,000 inwoners, wier kleur naar het zwarte trekt. De hoofdstad is de vesting *Funchal*, ligt ten zuiden eener groote baai, heeft eene goede haven, en 15,000 ingezetenen. Bij deze eilanden behoort nog *Porto-Santo*, met eene stad van dien naam.

De *Kaapverdische* eilanden, waartoe behooren *San-Yago*, *St. Nicolaas*, met wollen manufacturen, *Brava*, eene ververschingplaats voor de *Oost-Indievaarders*, en *Majo*, dat veel zout oplevert.

Verder hebben de Portugezen nog *St. Thomas*, met eene voortreffelijke haven, en nog eenige andere eilandjes van minder aanbelang. Deze eilanden zijn aan groote droogte onderhevig, en leveren overigens nagenoeg dezelfde voortbrengselen als de *Madeirasche* op.

Brazilia, vroeger de uitgestrekte en belangrijkste volkplanting van *Portugal*, behoort niet meer tot hetzelfde.

Amsterdam, 20 augustus 1832.

Mijn Heer de Redacteur!

Ik heb in uw nummer van zaterdag den 18 dezer eene zoo het mij voorkomt, laimige satyre op een brochure gelezen, getiteld: HOOGSTBELANGRIJKE BEWIJSGRONDEN, dat de cholera morbus door de Jesuiten in Europa gebragt is, door hen geleid en tot hunne oogmerken aangewend wordt; wel hemel! dagt ik bij mij zelve zulk een weidsche titel en hoogdravende woordenpraal is waarlijk geen kat in de zak; ik was niet weinig nieuwsgierig den hoogstbelangrijken inhoud en de bewijsgronden, (want dat is de spil waarop de geheele zaak moet draaijen) te vernemen; hoezeer ik gaarne wat goeds voor mijn geld koop, dagt ik evenwel: ik ben met 25 cents niet bedorven en ik schafte mij dat werkje aan; met oplettendheid hetzelfde doorlezende raakte ik al dadelijk van het pad en vroeg mijzelve waar toch ben ik? In het rijk der geleerden? O Neen dat is onmogelijk, want domheid, godsdiensthaat en haatrucht zijn de Hoogstbelangrijke bewijsgronden, die ik kon aantreffen; ik was met mijzelve verlegen en had spijt, van mijne 25 centen en kostbaren tijd aan dergelijke belachelijke nietigheden en zotte klap te hebben verspild, die de duizenden één vertelseltjes waarlijk nog niet waardig zijn; maar bij wien toch, vroeg ik, kunnen zulke ijhoofdige en herschenschimmige gedachten opkomen, om het beschaafde en belezene publiek met beuzelachtige en overoude sprookjes, die den vuigen inborst van den schrijver verraden en tot bewijsgronden daarvan verstreken bezig te houden? De hemel weet, dacht ik, welk nietig mensch die droomen gedroomd heeft; of heeft iemand die ter neder gezet, welke mijmerende in een dolhuis zich verbeeldt *Don Quichot* te wezen en de harlequijn voor

het publiek wil spelen? immers een ieder, die een greinige gezond verstand bezit, zal zich wel wachten dergelijke hatelijkenheden, die de gemoederen niet anders dan kunnen verbitteren, in het licht te geven, die door elken onbevooroordeelden en onpartijdigen met den stempel van vuigen godsdienst haat moet worden bezegeld, welke in deze tijden en vooral in deze omstandigheden, zoo vele uitwerking op het behoud van den staat en de eensgezindheid der ingezetenen heeft. Waarlijk indien men dusdanig onder het bestaan eener vrije drukpers blijft te werk gaan, dan geloof ik dat het niet ongepast zonde zijn eene strenge censuur (waarvan ik echter vijand ben) voor dergelijke schotschriften, die de gemoederen opwinden en zeeligt bij sommige domme en vooringenomene menschen ingang vinden, daar te stellen.

Zonder de zoogenaamde bewijsgronden thans te willen wederleggen, verzoek ik u, mijn heer, deze mijne beoordeeling in uw veel gelezen wordend dagblad te willen opnemen en houdt u verzekerd dat ik ben
Geen Jesuit.

's Gravenhage, 22 augustus 1832.

Aan de Redactie van den Noord-Brabander!

Van tijd tot tijd las ik bij toeval het een of ander belgisch dagblad, wanneer ik in een koffijhuis mij bevond, om wat nieuws te vernemen; echter sedert eenigen tijd onthield ik mij daarvan in mijne eenvoudigheid, geloof hechtende aan hetgeen door onze hollandsche papieren zoo al omtrent die bladen geschreven werd; ik vermeende dat het waarheid was, dat er soms wel iets in stond, hetwelk naar geene waarheid geleek; maar hoe verbaasd was ik heden niet in onze officiële Staats-Courant een stukje te zien overdemen, hetgeen ik en ieder vooruit weet dat niet waar is; ik bedoel den zoogenaamden brief van iemand, die zich beklagt, dat hij onlangs voor de rechtbank te Brussel geroepen zijnde, om getuigenis der waarheid af te leggen, door den president zou zijn aangemaand om bij dien eed (let er wel op) ook alle Heiligen tot getuigen aan te roepen.

Wel! wel! dagt ik, zulks in eene Nederlandsche Staats-Courant nageaapt, (want dat een enkel belgisch courantier dit schrijft laat ik toe) door een blad dat zoo duur moet betaald worden en hetwelk zoo vele bronnen heeft, om vooral in deze tijdsomstandigheden, gewichtig nieuws omtrent de belgische hollandsche zaken mede te deelen, overgenomen!! — Hiervan kon ik geen begrip krijgen en bevroedde de redenen niet, waarom die statige courant, die soms wel iets meer vertelt daar een steekje aan los is, zich met dergelijke bezwelingen kon bezig houden. Het is wel waar dat ik over het algemeen daarin zelden groot nieuws aantref en gebeurt zulks al eens, dan veeltijds is het mostaard na den maaltijd.

Het ware derhalve te wenschen, dat de redactie van dit blad zich meer toelege op de spoedige en opregte mededeeling van die tijdingen, waar het nederlandsche publiek meer belang bij heeft, dan hare lezers met dergelijke sprookjes bezig te houden. Gelief het bovenstaande een plaatsje in uw geacht dagblad mede te deelen.
Uw bestendige Lezer.

BEKENDMAKING.

81. * * NICOLAAS ESSERMEERMAN, openbaar Notaris in het kanton Oss, residende te Rosmalen, arrondissement 's Hertogenbosch, zal ten huize en herberge vanden Burgemeester WILLEM SIEPKENS te Hintham, onder Rosmalen, voor zijnen Principaal op Dingsdag den 28 Augustus 1832 provisioneel, en op Dingsdag den 11 September diens jaars sijnal verkoopen:

- 1 Koop. 3 Bund., 47 Roed., 57 El. Uiterwaard, de achtste Weide, onder Alem, nevens den Heer M. Pompe.
- 2 Koop. 99 Roed., 30 El. Uiterwaard, onder Alem, nevens het Gemeentes Land.
- 3 Koop. 1 Bund., 73 Roed., 77 El. Uiterwaard, de voorste Weide, onder Alem, nevens de Heer W. Smits.
- 4 Koop. 49 Roed., 65 Ell. Uiterwaard, Papekamp, onder Alem.
- 5 Koop. 99 Roed., 30 Ell. Uiterwaard, in den Korenwaard, onder Maren, in Daandelhoek.
- 6 Koop. 99 Roed., 30 Ell. Uiterwaard, in den Korenwaard, in Daandelhoek voormeld.

Deze twee laatste Perceelen zullen ook in massa worden overgeveerd.

- 7 Koop. 1/2 SCHAARWEIDE in den Gemeenen Korenwaard, onder Maren.
- 8 Koop. 1/2 SCHAARWEIDE, aldaar.
Deze twee laatste Koopen zullen ook in massa geveerd worden.
- 9 Koop. 49 Roed., 65 Ell. T E E L L A N D, op den hooggen weg onder Alem, nevens het Armen-Land.

- 10 Koop. 49 Roed., 65 Ell. T E E L L A N D, aldaar.
- 11 Koop. 1 Bund., 4 Roed., T E E L L A N D, de Moutlik, op den Lagenweg, onder Alem, aan den Hoogenweg.
- 12 Koop. 49 Roed., 65 Ell. T E E L L A N D, op de Langeheemden, onder Alem, aan den Hoogenweg.
- 13 Koop. 49 Roed., 65 Ell. T E E L L A N D, aldaar, aan den Hoogenweg.
- 14 Koop. 99 Roed., 30 Ell. T E E L L A N D, Stok en Zuidheemden, onder Alem, aan den Togtsloot.
- 15 Koop. 1 Bund., 34 Roed., 40 Ell. H O O I L A N D, in het Alemstadek, onder Alem, aan de Brucksteeg.
- 16 Koop. 99 Roed., 30 Ell. H O O I L A N D, de Zuidweide, onder Maren, aan de Paaldersteeg.
- 17 Koop. 1 Bund., 82 Roed., 5 Ell. T E E L L A N D, den Hoogen Hof, onder Empel; bij de Straat.
- 18 Koop. 1 Bund., 48 Roed., 96 Ell. H O O I L A N D, den Steephouwer, onder Empel, gemeen met Juffrouw Laeffen, te Meyen.
- 19 Koop. 1 Bund., 82 Roed., 5 Ell. H O O I L A N D, den grooten Onderstal, onder Empel, aan de Steeg.
- 20 Koop. 1 Bund., 48 Roed., 96 Ell. H O O I L A N D, de Skaanmaker, onder Empel, in het veld.
- 21 Koop. 2 Bund., 92 Roed. H O O I L A N D, onder Kessel, in de polder van het Laaghemaal, aan de eerste Steeg, rijdende met die van den Heer Dr. van Houten.
- 22 Koop. 1 Bund., 81 Roed. H O O I L A N D, onder Nuland, in de kerk Hoeven, de benedenste van de zoogenaamde 22 bund. Bracker bij de kerk, bekend gemaakt. Nadere onderwijzing te bekomen bij den Heer J. van Lith, Assessor te Geffen en M. Pompe, Hoogheemraad te Alem; alsmede ten kantore van voorn. Notaris te Rosmalen.

82. * * In 't H. U. R., van weder te onnooien, op 't eer voordeelige voorwaarden, onder H O O I L A N D, met circa 30 doopen en T B U L en 25 doopen W E I L A N D, gelegen te Vught, op de Bergschuyzen. Adres bij de Uitgevers dezer.

83. * * Op den weg tusschen Grave en 's Bosch is verloren een B. R. L. M. E. B. O. T. D. B. N. O. P. over 't dier gevonden, ingeconsigneerd bij de letters voorposten. Die denzelfden gevonden heeft, en terzijner bij de Drankkers dezer G. R. O. O. P. geconsigneerd, behouding genieten.

84. * * De Ondergeteekende, Leemman en Inz. van 's Bosch, verzoekt zijne begunstigers, om te bevestigden, dat hij B. E. T. A. L. I. N. G. te doen aan den Heer J. P. P. N. B. U. R. G. daar ik de volmacht, welke hij van mij gehad heeft, niet meer erkennen beids heb ingetrokken.
's Hertogenbosch, den 23 augustus 1832. J. E. P. B. E. R. S. O. N.

85. * * LAURENS TIRAN, Koopman, is aangekomen in deze stad met een groot Assortiment van S H A L S, O M S I A G, D. O. E. K. E. N, V O I L E S, F I C H U S en meer andere Made-Goederen, alle naar den laatste smaak. Is uitgepakt bij den Heer N. J. H. A. N. G. op de Pansmarkt, te Hertogenbosch. Verzoekt een ieders gunst en rekommandatie.

86. * * U I T D E H A N D T E K O O P. Twee nieuwe S C H U I T K O Z I J N E N en een D E U R K O Z I J N met Glas, Ramen en Beuren, geschikt voor een onderpui; te herroegen bij de drukkers dezer.

87. * * De Erfgenamen van THEODORUS KERKHOFF, zoon van den overleden van P. A. N. G. VAN DER B. U. M. zoon van Jan en van Theodora Kerkhoff, geb. te Gorinchem, aldaar gewoond hebbende als metselaar, naar elders verhuisd, zonder zijne verkozen woonplaats kenbaar gemaakt te hebben; ten behoeve van wien eene nalatenschap van zijnen Oom vervallen is. Het publiek genoemden persoon kenkende wordt verzoekt hem hiervan kennis te geven; hij kan zich vervegen bij de weduwe Cornelis Verbruggen, winkelierster te St. Michiels Gestel (Noord-Brabant) om nariet. —
St. Michiels Gestel, den 22 augustus 1832. Wed. VERBRUGGEN.